

E l Montseny: conclusió d'un debat

Penso, clarament, que aquest debat ha estat positiu. No li negaré defectes, que crec que són, bàsicament, atribuïbles al tarannà massa persistent que en el nostre país es produeix en les relacions administració-ciudadania, i no tant atribuïbles a mala fe. Una participació assídua amb una inscripció molt nombrosa, aixeca el llistó de l'interès de la col·lectivitat envers la defensa del patrimoni, representada en totes aquelles persones que han volgut escoltar i fer sentir el seu lligam amb aquest espai natural, el primer, en molts aspectes, de Catalunya.

Fer-ne un resum se'm fa impossible després de sis jornades amb extenses ponències i nombroses aportacions dels ponents convidats i del públic. L'organització de les jornades n'ha editat la major part, íntegrament o en forma de resum, ha recopilat bona part de les aportacions fora de programa

en els darrers documents del dia de la cloenda, i també ha anunciat l'aparició propera de tota aquesta documentació i d'altra encara inèdita.

El fons de la qüestió rau, però, en el debat, que es produeix per la necessitat d'adequar el Pla Especial del Montseny a la realitat dels temps que corren, i això no hauria d'espantar ningú, si no fos perquè els temps que corren són poc, o gens, respectuosos amb la natura.

La protecció del Montseny, tal com la coneixem avui, neix als anys 70 com a resposta a l'emergent consciència en la necessitat de protegir el patrimoni natural en un temps on l'urbanisme imperant era expansionista i altament destructor pel que feia al medi. Aquesta consciència era minoritària en aquell moment, però, tot i així, una administració, com la Diputació de Barcelona, fou capaç, amb els

*Vista del massís
del Montseny
des del turó
del Castell
d'Hostalric.*

pocs recursos legals del moment, de bastir el primer pla efectiu de protecció del massís. En l'anàlisi d'aquell moment es va veure que calia frenar l'artificialització ferotge de l'entorn metropolità de Barcelona, i preservar el territori, en el sobreentès de protegir-lo pels seus valors paisatgístics, culturals i naturals.

El desenvolupament del Pla Especial del Montseny, durant tot aquest llarg recorregut des de la seva aprovació, presenta mancances rellevants en temes tan importants com són la participació dels ciutadans que viuen i treballen dins el parc, el desenvolupament dels òrgans de gestió o el seguiment, estudi i conservació del patrimoni biològic i cultural del massís, per posar-ne alguns exemples. Totes aquestes mancances han estat exposades i debatudes en les jornades, i hem d'entendre que s'esmentaran en el futur, en un pla especial que estigui més d'acord amb les necessitats actuals i amb molts més recursos legals per fer-ho. Cal però assenyalar que en la història d'aquest Pla Especial la resolució de l'administració sempre ha estat, amb amargues excepcions (Vallforners per exemple), d'incrementar el grau de protecció: és molt significativa la inclusió del parc natural a la xarxa de Reserva de la Biosfera, que trecedeix la pròpia voluntat del país envers el Montseny.

En l'anàlisi de la història de la protecció d'aquest espai natural, i de tants d'altres del nostre país, cal considerar com s'ha consolidat l'opinió

ciutadana pel que fa a les mesures proteccionistes. Aquesta opinió ha passat d'una obstinada oposició al convenciment majoritari de la necessitat de l'ordenació de l'ús per evitar-ne l'abús (parafrasejant un conegut títol d'un

importantíssim manual de gestió del patrimoni natural, gens aliè a la història del Montseny). Aquest convenciment es dona a més no solament en el ciutadà de fora dels espais protegits, sinó també, i sobretot, en els ciutadans del propi parc natural. Així s'ha fet patent en totes i cadascuna de les jornades; ningú, almenys públicament, no posa en dubte la necessitat de la protecció del territori, i en concret del Montseny.

Però d'aquesta anàlisi de les circumstàncies actuals, que ens porten a debatre la validesa del Pla Especial, i de les circumstàncies que el portaren a néixer, cal remarcar una similitud d'aquests dos períodes. Catalunya situa, també ara, les seves prioritats polítiques en un desenvolupament rabiós. Reneix, com el fènix, el model de gran metròpoli per a Barcelona. La implantació de grans infraestructures de comunicació situen el futur del parc natural en un encotillament de difícil dissolució. La descongestió urbana cap a les comarques que formen el

el Montseny i el futur

Montseny pronostica la seva reconversió cap a un parc metropolità. Es fan patents les incoherències que suposen uns models de protecció patrimonial subjectes a limitacions territorials, quant l'ús dels recursos naturals hauria de ser igual en tot el territori. L'efecte que tot això pot tenir en el futur del Montseny s'ha reflectit també en el debat, amb diverses preguntes i aportacions, i també amb conflictes de cert relleu com és el derivat de l'ús de l'aigua.

No ens trobem en un moment fàcil, com ja hem dit abans, per garantir un bon futur al nostre sofert patrimoni natural. Però és ben segur que tenim una visió més àmplia dels que han de ser els mecanismes de protecció del medi. Partim també d'un cos legal molt més dens i vigorós per protegir la natura. I, potser el més important, tenim una societat civil més conscient del que està en joc. Un bon futur per al Montseny i per a tots nosaltres.

ANTONI ARRIZABALAGA